

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (hetedik tanács)

2019. december 19.*

„Előzetes döntéshozatal – Közösségi növényfajta-oltalom – 2100/94/EK rendelet – A 13. cikk (2) és (3) bekezdése – Az oltalom joghatásai – Egymásra épülő feltételeken alapuló oltalmi rendszer – Fajtaösszetevők elültetése és termésük betakarítása – A fajtaösszetevőkre és a betakarított terményre vonatkozóan végrehajtott cselekmények közötti különbségtétel – A »fajtaösszetevők jogosulatlan felhasználásának« fogalma – 95. cikk – Ideiglenes oltalom”

A C-176/18. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Tribunal Supremo (legfelsőbb bíróság, Spanyolország) a Bírósághoz 2018. március 7-én érkezett, 2018. március 6-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Club de Variedades Vegetales Protegidas**

és

Adolfo Juan Martínez Sanchís

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (hetedik tanács),

tagjai: P. G. Xuereb tanácselnök, T. von Danwitz (előadó) és A. Kumin bírák,

főtanácsnok: H. Saugmandsgaard Øe,

hivatalvezető: L. Carrasco Marco tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2019. május 16-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Club de Variedades Vegetales Protegidas képviselőiben P. Tent Alonso abogado, valamint V. Gigante Pérez, G. Navarro Pérez és I. Pérez-Cabrero Ferrández abogadas,
- A. J. Martínez Sanchís képviselőiben C. Kraus Frutos abogada és M.L. Maestre Gómez procuradora,
- a görög kormány képviselőiben G. Kanellopoulos, E. Leftheriotou és A. Vasilopoulou, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: spanyol.

– az Európai Bizottság képviselőjében B. Eggers, I. Galindo Martín, G. Koleva, F. Castilla Contreras és F. Castillo de la Torre, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2019. szeptember 18-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a közösségi növényfajta-oltalmi jogokról szóló, 1994. július 27-i 2100/94/EK tanácsi rendelet (HL 1994. L 227., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 16. kötet, 390. o.) 13. cikkének értelmezésére vonatkozik.
- 2 Ezt a kérelmet a „Nadorcott” mandarinfajtára vonatkozó közösségi növényfajta-oltalom jogosultjának érdekeit képviselő Club de Variedades Vegetales Protegidas (a továbbiakban: CVVP) és Adolfo Juan Martínez Sanchís között az említett növényfajta utóbbi általi hasznosításával kapcsolatban folyamatban lévő jogvitában terjesztették elő.

Jogi háttér

Az UPOV-modellegyezmény

- 3 Az új növényfajták oltalmára 1961. december 2-án létesült és 1991. március 19-én felülvizsgált Nemzetközi Egyezményt (kihirdette: a 2002. évi LI. törvény; a továbbiakban: UPOV-egyezmény) az Európai Közösség nevében a 2005. május 30-i tanácsi határozat (HL 2005. L 192., 63. o.) hagyta jóvá.
- 4 Ezen egyezmény 14. cikke értelmében:

„(1) [A szaporítóanyagra vonatkozó cselekmények] a) A 15. és 16. cikkben meghatározott esetek kivételével, az oltalom alatt álló fajta szaporítóanyagára vonatkozó következő cselekményekhez szükséges a nemesítő hozzájárulása:

- i. előállítás vagy újbóli előállítás;
 - ii. szaporítás céljából való előkészítés;
 - iii. forgalomba hozatalra való ajánlás;
 - iv. forgalomba hozatal;
 - v. országból való kivitel;
 - vi. országba való behozatal;
 - vii. az i–vi. pontban említett bármelyik cselekmény céljából való raktáron tartás.
- b) A nemesítő hozzájárulását feltételekhez és korlátozásokhoz kötheti.

(2) *[A terményre vonatkozó cselekmények]* A 15. és 16. cikkben meghatározott esetek kivételével, az oltalom alatt álló fajta szaporítóanyagának jogosulatlan felhasználásából származó termény – ideértve a teljes növényeket és növényrészeket – tekintetében az (1) bekezdés a) pontja i–vii. alpontjában meghatározott cselekményekhez is a nemesítő hozzájárulása szükséges, kivéve, ha a nemesítőnek megfelelő lehetősége volt arra, hogy az említett szaporítóanyaggal kapcsolatban jogait gyakorolja.

[...]

A 2100/94 rendelet

- 5 A 2100/94 rendelet tizennegyedik, tizenhetedik, tizennyolcadik, huszadik és huszonkilencedik preambulumbekkezdése értelmében:

„mivel a közösségi növényfajta-oltalmi jog hatályának az egész Közösségre nézve egységesnek kell lennie, ezért a jogosult hozzájárulásához kötött kereskedelmi ügyleteknek pontosan körülhatároltnak kell lenniük; mivel az oltalom körét – a legtöbb nemzeti rendszerhez képest – ki kell terjeszteni a fajta egyes anyagaira is, a Közösségen kívüli országokkal folytatott olyan kereskedelem figyelembevétele érdekében, amelynek során az oltalom nem érvényesül; mivel azonban a jogkimerülés elve bevezetésének biztosítania kell, hogy ez az oltalom ne legyen túlzott mértékű;

[...]

mivel a közösségi növényfajta-oltalmi jogok gyakorlását a közérdekből elfogadott rendelkezésekben megállapított korlátozásoknak kell alávetni;

mivel ez magában foglalja a mezőgazdasági termelés védelmét; mivel e cél érdekében bizonyos feltételek mellett jogot kell biztosítani a mezőgazdasági termelők számára a betakarított termény szaporítási céllal történő felhasználására;

[...]

mivel – közérdekből, bizonyos körülmények között, amelyek magukban foglalhatják a piac meghatározott tulajdonságokkal rendelkező anyagokkal való ellátásának szükségességét, vagy a tökéletesített fajták folyamatos nemesítésére irányuló ösztönzés fenntartását – rendelkezni kell a kényszerengedélyezésről is;

[...]

mivel e rendelet figyelembe veszi a fennálló olyan nemzetközi egyezményeket, mint például az [UPOV-egyezmény] [...]

- 6 E rendeletnek „A közösségi növényfajta-oltalmi jogok tárgya” című 5. cikkének (1) és (3) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Valamely növénycsoportosítás egész növényekből vagy teljes növény termesztésére alkalmas növényrészekből áll; a továbbiakban az egész növény és a növényrész együttesen: »fajtaösszetevők«.”

- 7 E rendelet „Közösségi növényfajta-oltalmi jogok jogosultját megillető jogok és a tiltott cselekmények” című 13. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A közösségi növényfajta-oltalom feljogosítja a közösségi növényfajta-oltalom jogosultját vagy jogosultjait (a továbbiakban: a jogosultat) a (2) bekezdésben foglalt tevékenységek folytatására.

(2) A 15. és 16. cikk rendelkezéseinek sérelme nélkül, az oltalom alatt álló fajta fajtaösszetevői vagy betakarított terménye (a továbbiakban mindkettő: az anyag) vonatkozásában az alábbi tevékenységek kizárólag a jogosult felhatalmazásával folytathatók:

- a) előállítás vagy újbóli előállítás (többszörözés);
- b) szaporítás céljára történő előkészítés;
- c) értékesítésre felkínálás;
- d) értékesítés vagy egyéb forgalmazás;
- e) a Közösségből történő kivitel;
- f) a Közösségbe történő behozatal;
- g) az a)–f) pontban említett bármely cselekmény céljából történő raktáron tartás.

A jogosult a felhatalmazását feltételekhez és korlátozásokhoz kötheti.

(3) A betakarított terményre a (2) bekezdés rendelkezései kizárólag akkor alkalmazandók, ha a terményhez az oltalomban részesített fajta fajtaösszetevőinek jogosulatlan felhasználása útján jutottak, és amennyiben a jogosultnak nem volt megfelelő alkalmi az említett fajtaösszetevőkkel kapcsolatos jogainak gyakorlására.

[...]

- 8 E rendeletnek „A közösségi növényfajta-oltalmi jogok kimerülése” című 16. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A közösségi növényfajta-oltalmi jogok nem terjednek ki az oltalom alatt álló, valamint a 13. cikk (5) bekezdésének hatálya alá tartozó fajta anyagával kapcsolatos tevékenységekre, ha az anyagot a jogosult a Közösség bármely részén mások részére rendelkezésre bocsátotta vagy azt a jogosult hozzájárulásával más részére rendelkezésre bocsátották, továbbá nem terjed ki azon tevékenységekre, amelyek a fenti anyagból származó bármely anyaghoz kapcsolódnak, kivéve, ha e tevékenységek:

- a) a szóban forgó fajta továbbszaporítására is kiterjednek, kivéve, ha e szaporítás már az anyag rendelkezésre bocsátásának időpontjában is szándékolt volt;

vagy

- b) a fajtaösszetevők olyan harmadik országba irányuló kivitelére is kiterjednek, amely nem részesíti oltalomban azon növényfajtákat vagy fajok fajtáit, amelyhez az adott fajta tartozik, kivéve, ha az exportált anyagot végső fogyasztásra szánják.”

- 9 A 2100/94 rendelet „Bitorlás” című 94. cikke alapján:

„(1) A jogosult jogosan indíthat pert az alábbiak ellen a jogbitorlás megakadályozása, arányos kártérítés [helyesen: méltányos díjazás] fizetése vagy mindkettő érdekében:

- a) aki a 13. cikk (2) bekezdésében megjelölt tevékenységeket közösségi növényfajta-oltalmi jogot elnyert fajta esetében jogosulatlanul folytatja; vagy

- b) aki elmulasztja a fajtanévnek a 17. cikk (1) bekezdése szerinti helyes használatát, vagy elmulasztja közölni a 17. cikk (2) bekezdésében foglalt információkat; vagy
- c) aki a 18. cikk (3) bekezdésében foglaltakkal ellentétesen használja olyan fajta fajtanévét, amely a közösségi növényfajta-oltalmi jogot elnyerte, vagy azzal összetéveszthető megjelölést használ.

(2) Aki szándékosan vagy gondatlanul elköveti [helyesen: követi el] a fentieket, a jogosultnak a nevezett tevékenység eredményeképpen bekövetkező minden egyéb kára vonatkozásában kártérítésre kötelezhető. Kevésbé súlyos gondatlanság esetén a fenti követelés a gondatlanság mértéke arányában csökkenthető, de a csökkentés nem lehet olyan mértékű, hogy a kártérítési követelés összege a jogbitorlást elkövetett [helyesen: elkövető] személy oldalán keletkezett előnyök értékét ne érje el.”

- 10 E rendelet 95. cikkének szövege a következő:

„A jogosult megfelelő kártérítést [helyesen: méltányos díjazást] követelhet mindazon személyektől, akik a közösségi növényfajta-oltalmi bejelentés benyújtásának közzététele és az oltalom megadása között eltelt időszak során olyan cselekményt végeztek, amelyre ezt követően nem lett volna jogosultságuk.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 11 A Nadorcott Protection SARL a Közöségi Növényfajta-hivatalhoz (CPVO) 1995. augusztus 22-én benyújtott kérelem alapján 2004. október 4-én a „Nadorcott” nevű mandarinfafajtára vonatkozó közösségi növényfajta-oltalom jogosultja lett. A határozatot felfüggesztő hatályú fellebbezéssel megtámadták, a fellebbezést pedig 2005. november 8-án a Közöségi Növényfajta-hivatal Hivatalos Közlönyében 2006. február 15-én közzétett határozattal elutasították.
- 12 1995. augusztus 22. és 2006. február 15. között A. J. Martínez Sanchís egy közönség számára nyitva álló faiskolában Nadorcott fajtájú facsemetéket vásárolt, amelyeket 2005 tavaszán, illetve 2006 tavaszán ültettek el. 2006. február 15-ét követően újraterelapította az adott növényfajta-hoz tartozó facsemeték egy részét, és az új növényeket – az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban foglaltak szerint – ugyanattól a faiskolától vásárolta.
- 13 A bitorlási kereset indításával megbízott CVVP amiatt vonta perbe A. J. Martínez Sanchíst, hogy álláspontja szerint megsértette a közösségi növényfajta-oltalom jogosultjának e növényfajta-hoz vonatkozó jogait. A CVVP így tehát egyrészt az A. J. Martínez Sanchís által az oltalom megadásának időpontja, azaz 2006. február 15. előtt végzett cselekmények tekintetében „ideiglenes védelmen” alapuló keresetet, másrészt az ezen időpont után bekövetkezett cselekmények miatt bitorlási keresetet nyújtott be. A CVVP ezenfelül kérte minden ilyen magatartás, köztük az említett növényfajta fájain termett gyümölcsök értékesítésére irányuló cselekmények abbahagyását is, valamint az A. J. Martínez Sanchís által az ideiglenes oltalom idején és azt követően végzett cselekményekkel állítólagosan okozott kár megtérítését.
- 14 Az első fokon eljáró bíróság megállapította, hogy a CVVP által benyújtott bitorlási kereset a 2100/94 rendelet 96. cikke alapján elévült, és elutasította a keresetet.
- 15 A határozat ellen benyújtott fellebbezés ügyében eljáró Audiencia Provincial (tartományi bíróság, Spanyolország) úgy ítélte meg, hogy a kereset nem évült el, viszont megalapozatlanság miatt elutasította. Ez a bíróság egyrészt azt állapította meg, hogy A. J. Martínez Sanchís a Nadorcott fajtájú facsemetéket egy közönség számára nyitva álló faiskolában, jóhiszeműen vásárolta meg, másrészt pedig a vásárlásra az adott fajta-hoz vonatkozó közösségi növényfajta-oltalom megadását, azaz 2006. február 15-ét megelőzően került sor. Ilyen körülmények között az említett bíróság úgy határozott, hogy a CVVP állításai nem megalapozottak.

- 16 A CVVP ezen ítélettel szemben felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a Tribunal Supremo (legfelsőbb bíróság, Spanyolország) előtt.
- 17 E bíróság részéről az a kérdés merül fel, hogy az oltalom alatt álló növényfajta növényi összetevőinek elültetése és az ezen összetevők termésének betakarítása „fajtaösszetevőkre” vonatkozó tevékenységnek minősül, amelyhez a 2100/94 rendelet 13. cikke (2) bekezdésének a) pontja szerint a közösségi növényfajta-oltalom jogosultjának a növényfajta-oltalomra vonatkozó előzetes engedélye szükséges, ennek hiányában bitorlási cselekménynek minősül, vagy pedig „betakarított terményre” vonatkozó tevékenységnek, amelyre ugyanezen bíróság szerint csak az e rendelet 13. cikkének (3) bekezdésében meghatározott feltételek fennállása esetén vonatkozik ez az előzetes engedélyezési követelmény.
- 18 A kérdést előterjesztő bíróság részéről továbbá arra az esetre vonatkozóan, ha a 2100/94 rendelet 13. cikkének (3) bekezdését kell alkalmazni az előtte folyamatban lévő ügyre, az a kérdés merül fel, hogy „az oltalomban részesített fajta fajtaösszetevőinek jogosulatlan felhasználására” vonatkozó, e rendelkezés értelmében vett feltétel teljesül-e abban az esetben, ha a szóban forgó fajta, amelynek egyedeit az oltalom iránti kérelem közzététele és az oltalom tényleges megadása közötti időszakban vásárolták, e rendelet 95. cikkének megfelelően csak „ideiglenes védelmet” élvez.
- 19 E körülmények között a Tribunal Supremo (legfelsőbb bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:
- „1) Abban az esetben, ha a mezőgazdasági termelő egy faiskolában (harmadik személy létesítményében) vásárolt valamely növényfajta-oltalomhoz tartozó facsemetéket, és azokat azelőtt ültette el, hogy az ezen növényfajta-oltalom megadásának joghatásai érvénybe léptek volna, akkor ahhoz, hogy a mezőgazdasági termelő által kifejtett, a fák termésének betakarításából álló későbbi tevékenységre alkalmazandó legyen a [2100/94] rendelet 13. cikkének (2) bekezdésében foglalt *ius prohibendi*, az e cikk (3) bekezdésében előírt követelmények teljesülése is szükséges, mivel »betakarított terményről« van szó? Vagy úgy kell-e értelmezni, hogy ez a betakarítási tevékenység a növényfajta előállítására vagy újbóli előállítására irányuló tevékenységnek minősül, amely alapján a »betakarított termény« létrejön, amelynek a növényfajta jogosultja által történő megtiltásához nem szükséges a (3) bekezdésben foglalt követelmények teljesülése?
- 2) Összeegyeztethető-e a [2100/94] rendelet 13. cikkének (3) bekezdésével az az értelmezés, amely szerint az egymásra épülő feltételeken alapuló oltalmi rendszer a 13. cikk (2) bekezdésében foglalt bármely olyan magatartásra vonatkozik, amely a »betakarított terménnyel« kapcsolatos, ideértve magát a betakarítást is, vagy csak az ezen betakarított termény előállítását követő tevékenységekre, mint például a raktáron tartás vagy a termény forgalmazása?
- 3) A [2100/94] rendelet 13. cikkének (3) bekezdésében előírt, egymásra épülő feltételeken alapuló kiterjesztő oltalmi rendszernek a »betakarított terményre« történő alkalmazásában az első feltétel teljesüléséhez szükséges-e az, hogy a facsemeték megvásárlására azt követően kerüljön sor, hogy a jogosult a közösségi növényfajta-oltalmat megszerezte, vagy elegendő lenne-e az, hogy a jogosult ebben az időpontban ideiglenes védelemben részesült, mivel a vásárlásra a növényfajta-oltalom iránti kérelem közzététele és az azon időpont közötti időszakban került sor, amikor az oltalom megadásának joghatásai érvénybe léptek?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első és a második kérdésről

- 20 Elöljáróban meg kell jegyezni, hogy noha a kérdést előterjesztő bíróság előtt a CVVP arra hivatkozott, hogy A. J. Martínez Sanchís az alapügy tárgyát képező növényfajtahoz tartozó egyedeket ültetett el, azokat oltotta és kereskedelmileg hasznosította, a bíróság az alapügyhöz kapcsolódó tényállás bemutatásakor csak azt említi, hogy olyan növényeket ültetett el, amelyeket egy faiskolában vásárolt. Úgy tűnik, nem folytatta az oltalom alatt álló növényfajta összetevőinek szaporítását, ám ezt a kérdést előterjesztő bíróság feladata megvizsgálni. Továbbá meg kell jegyezni, hogy – amint az a Bírósághoz benyújtott írásbeli észrevételekből egyöntetűen megállapítható – az alapeljárásban szereplő Nadorcott fajtahoz tartozó mandarinfákról szüretelt gyümölcs nem használható e növényfajta növényi szaporítóanyagaként.
- 21 E körülmények között az együttesen vizsgálandó első és második kérdést úgy kell érteni, hogy a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra kér választ, hogy a 2100/94 rendelet 13. cikke (2) bekezdésének a) pontját és (3) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy az oltalom alatt álló növényfajta elültetésére és szaporítóanyagként nem használható termésének betakarítására irányuló tevékenységhez az említett növényfajtara vonatkozó oltalom jogosultjának felhatalmazása szükséges abban az esetben, ha az említett cikk (3) bekezdésében foglalt feltételek állnak fenn.
- 22 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a 2100/94 rendelet 13. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében a közösségi növényfajta-oltalom jogosultjának felhatalmazása szükséges az oltalom alatt álló növényfajta „fajtaösszetevőire” vagy „betakarított terményére” irányuló „előállítás vagy újbóli előállítás (többszörözés)” tevékenységéhez.
- 23 Bár az említett rendelkezés az oltalom alatt álló növényfajta fajtaösszetevőire és betakarított terményére is vonatkozik, amelyeket együtt „anyagnak” nevez, a két kategóriára előírt védelem különbözik egymástól. A rendelete 13. cikkének (3) bekezdése ugyanis az e cikk (2) bekezdésében foglalt, a betakarított terményre vonatkozó tevékenységekkel kapcsolatban azt tartalmazza, hogy ilyen felhatalmazás csak akkor szükséges, ha a betakarított terményhez az oltalomban részesített fajta fajtaösszetevőinek jogosulatlan felhasználása útján jutottak, és a növényfajta-oltalom jogosultjának nem volt megfelelő lehetősége az oltalom alatt álló növényfajta fajtaösszetevőivel kapcsolatos jogai gyakorlására. Ezért a 2100/94 rendelet 13. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján a közösségi növényfajta-oltalom jogosultja által adandó felhatalmazás a betakarított terményre vonatkozó tevékenységekkel kapcsolatban csak az e cikk (3) bekezdésében meghatározott feltételek teljesülése esetén szükséges.
- 24 Meg kell tehát állapítani, hogy a 2100/94 rendelet olyan „elsődleges” védelmet biztosít, amely a rendelet 13. cikke (2) bekezdése a) pontjának megfelelően a fajtaösszetevők előállítására vagy újbóli előállítására terjed ki. A betakarított termény pedig olyan „másodlagos” védelem tárgyát képezi, amelyet – noha szintén megemlíti ez a rendelkezés – az ugyanezen cikk (3) bekezdésében foglalt további feltételek erőteljesen korlátozzák (lásd ebben az értelemben: 2011. október 20-i Greenstar-Kanzi Europe ítélet, C-140/10, EU:C:2011:677, 26. pont).
- 25 Így tehát annak megállapításakor, hogy a 2100/94 rendelet 13. cikke (2) bekezdésének a) pontja vonatkozik-e, és ha igen, milyen feltételek mellett az oltalom alatt álló növényfajta elültetésére és szaporítóanyagként nem használható termésének betakarítására irányuló tevékenységre, azt kell megvizsgálni, hogy ez a tevékenység módot adhat-e az oltalom alatt álló fajta összetevőinek vagy betakarított terményének előállítására vagy újbóli előállítására.

- 26 Ezzel kapcsolatban meg kell állapítani, hogy az e rendelkezésben használt „előállítás” és „újbolí előállítás” kifejezések szokásos jelentését is figyelembe véve ez a rendelkezés olyan tevékenységekre vonatkozik, amelyek révén új fajtaösszetevők vagy betakarított termények keletkeznek.
- 27 Emlékeztetni kell továbbá arra, hogy a 2100/94 rendelet 5. cikkének (3) bekezdése a „fajtaösszetevők” fogalmát egész növényekként vagy teljes növény termesztésére alkalmas növényrészekként határozza meg.
- 28 A jelen ügyben az alapügy tárgyát képező növényfajta fájáról szüretelt gyümölcs – ahogyan ez a jelen ítélet 20. pontjában is szerepel – nem használható e növényfajta növényi szaporítóanyagaként.
- 29 Következésképpen az ilyen, oltalom alatt álló növényfajta ültetése és az ehhez a fajhoz tartozó növények termésének betakarítása nem minősíthető a fajtaösszetevők 2100/94 rendelet 13. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében vett „előállításának vagy újbolí előállításának (többszörözésének)”, hanem azt a betakarított termény előállításának kell tekinteni, amelyhez a rendelet 13. cikkének (3) bekezdésével összefüggésben értelmezve e rendelkezés alapján csak abban az esetben szükséges a közösségi növényfajta-oltalom jogosultjának engedélye, ha a betakarított terményhez az oltalomban részesített fajta fajtaösszetevőinek jogosulatlan felhasználása útján jutottak, és a növényfajta-oltalom jogosultjának nem volt megfelelő lehetősége az említett fajtaösszetevőkkel kapcsolatos jogai gyakorlására.
- 30 A szaporíthatóságnak a rendelet 13. cikke (2) bekezdésének az előállításra, illetve újbolí előállításra történő alkalmazása szempontjából betöltött fontosságát – nem számítva ide azokat az eseteket, amelyekben az e cikk (3) bekezdésében foglalt feltételek a betakarított termény vonatkozásában teljesülnek – a 13. cikk szövegkörnyezete is megerősíti.
- 31 Konkrétan a 2100/94 rendelet 16. cikkében foglalt, a közösségi növényfajta-oltalmi jogok kimerülésére vonatkozó rendelkezések szerint ez az oltalom nem terjed ki az oltalom alatt álló fajta anyagával kapcsolatos tevékenységekre, ha az anyagot a jogosult mások részére rendelkezésre bocsátotta vagy azt a jogosult hozzájárulásával más részére rendelkezésre bocsátották, kivéve ha ezek a tevékenységek az adott fajtának a jogosult engedélye nélküli továbbszaporítására is kiterjednek.
- 32 A 2100/94 rendeletben kitűzött célokat illetően e rendeletnek többek között az ötödik, a tizennegyedik és a huszadik preambulumbekkezdése szerint, noha az Unió által létrehozott rendszernek az a célja, hogy védelmet biztosítson az új fajtákat fejlesztő nemesítők számára az új fajták közérdekű nemesítésének és kifejlesztésének elősegítése érdekében, ez a védelem nem lépheti túl az e tevékenység ösztönzéséhez feltétlenül szükséges mértéket, különben veszélyeztetné a mezőgazdasági termelés közérdekű védelmét, a piac meghatározott tulajdonságokkal rendelkező anyagokkal való ellátásának szükségességét, vagy a tökéletesített fajták folyamatos nemesítésére irányuló ösztönzés fenntartásának célját. Az említett rendelet tizenhetedik és tizennyolcadik preambulumbekkezdésének együttes értelmezése szerint a mezőgazdasági termelés olyan közérdeknek minősül, amely igazolja, hogy a közösségi növényfajta-oltalmi jogok gyakorlását korlátozásoknak vessék alá. E célkitűzés érdekében a 2100/94 rendelet 13. cikkének (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az e cikk (2) bekezdésében a közösségi növényfajta-oltalom jogosultjának biztosított védelem csak bizonyos feltételek mellett vonatkozik a „betakarított terményre”.
- 33 Ezzel szemben az az értelmezés, amely szerint a 2100/94 rendelet (2) bekezdése az e cikk (3) bekezdésében foglalt feltételektől függetlenül az oltalom alatt álló növényfajtának a fajta szaporítására nem használható termésének betakarításából álló tevékenységekre is vonatkozik, összeegyeztethetetlen lenne az említett céllal, mivel okafogyottá tenné e cikk (3) bekezdését, és ezzel megkérdőjelezná az e rendelet 13. cikkének (2) és (3) bekezdésével létrehozott, egymásra épülő feltételeken alapuló oltalmi rendszert.

- 34 Ezenkívül a mezőgazdasági termelésre irányuló, a 2100/94 rendelet tizenhetedik és tizennyolcadik preambulumbekkezdésében említett védelmet adott esetben megkérdőjelezné, hogy a közösségi növényfajta-oltalom jogosultját a 2100/94 rendelet 13. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján megillető jogok az e cikk (3) bekezdésében foglalt feltételektől függetlenül is kiterjednek-e az oltalom alatt álló növényfajta szaporításra nem használható termésének betakarítására.
- 35 Azt az értelmezést, miszerint a rendelet 13. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján fennálló „elsődleges” védelem – kivéve azt az esetet, amikor az e cikk (3) bekezdésében foglalt feltételek a betakarított termés vonatkozásában teljesülnek – a szaporítóanyagnak minősülő fajtaösszetevőkre korlátozódnak, az említett rendelet huszonkilencedik preambulumbekkezdésének megfelelően a rendelet értelmezése során figyelembe veendő UPOV-egyezmény 14. cikke (1) bekezdésének a) pontja is megerősíti.
- 36 Az UPOV-egyezmény 14. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján ugyanis „az oltalom alatt álló fajta szaporítóanyagára vonatkozó” „előállításához” vagy „újból előállításához” szükséges a nemesítő hozzájárulása.
- 37 Továbbá – amint arra a főtanácsnok is rámutatott indítványának 32–35. pontjában – az UPOV-egyezmény 14. cikke (1) bekezdésének a) pontjára vonatkozó előkészítő anyagokban az szerepel, hogy a szaporítóanyag betakarítás céljából történő felhasználását kifejezetten kizárták ezen rendelkezés hatálya alól, amely a 2100/94 rendelet 13. cikkének (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelő elsődleges védelem alkalmazási feltételeit határozza meg.
- 38 Így tehát UPOV-egyezmény 14. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján a nemesítő nem a fajtaösszetevők kizárólag mezőgazdasági betakarítás céljából történő felhasználását, hanem csak az oltalom alatt álló növényfajta előállítását vagy újból előállítását tilthatja meg.
- 39 E körülmények között az együttesen vizsgálandó első és második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2100/94 rendelet 13. cikke (2) bekezdésének a) pontját és (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az oltalom alatt álló növényfajta elültetésére és szaporítóanyagként nem használható termésének betakarítására irányuló tevékenységhez az említett növényfajta vonatkozó közösségi növényfajta-oltalom jogosultjának felhatalmazása szükséges abban az esetben, ha a rendelet 13. cikkének (3) bekezdésében foglalt feltételek állnak fenn.

A harmadik kérdésről

- 40 A kérdést előterjesztő bíróság harmadik kérdése lényegében arra irányul, hogy a 2100/94 rendelet 13. cikkének (3) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy az oltalom alatt álló növényfajta szaporítóanyagként nem használható termését olyannak kell tekinteni, mint amelyekhez e rendelkezés értelmében az adott növényfajta „fajtaösszetevőinek jogosulatlan felhasználása” útján jutottak, amennyiben ezeket a fajtaösszetevőket az említett növényfajta vonatkozó közösségi növényfajta-oltalmi bejelentés benyújtásának közzététele és az oltalom megadása közötti időszakban egy faiskola szaporította és adta el egy mezőgazdasági termelőnek.
- 41 E tekintetben egyfelől arra kell rámutatni, hogy a közösségi növényfajta-oltalom megadását követően az oltalom tárgyát képező növényfajta irányuló, a 2100/94 rendelet 13. cikkének (2) bekezdésében foglalt tevékenységek engedély nélküli végzése a 2100/94 rendelet 13. cikkének (3) bekezdése értelmében vett „jogosulatlan felhasználásnak” minősül. Így tehát az említett rendelet 14. cikke (1) bekezdésének a) pontjának megfelelően a jogosult pert indíthat a jogbitorlás abbahagyása, méltányos díjazás fizetése vagy mindkettő érdekében az ellen, aki e tevékenységek bármelyikét ilyen körülmények között folytatja.

- 42 Másfelől az oltalom megadását megelőző időszakot illetően az említett jogosult a 2100/94 rendelet 95. cikkének megfelelően méltányos díjazást követelhet mindazon személyektől, akik a közösségi növényfajta-oltalmi bejelentés benyújtásának közzététele és az oltalom megadása között eltelt időszak során olyan cselekményt végeztek, amelyre ezt követően nem lett volna jogosultságuk.
- 43 Meg kell állapítani, hogy mivel a rendelet 95. cikke a közösségi növényfajta-oltalom jogosultjának csak azon lehetőségére vonatkozik, hogy méltányos díjazást követeljen, más jogokat – például a növényfajta fajtaösszetevőinek a 95. cikkben említett időszakban történő felhasználásának engedélyezéséhez vagy megtiltásához való jogot – nem biztosít számára. Ez a védelmi rendszer tehát különbözik az előzetes engedélyezés rendszerétől, amely abban az esetben kötelező, ha a 2100/94 rendelet 13. cikkének (2) bekezdésében foglalt tevékenységeket a közösségi oltalom megadását követően folytatják.
- 44 Ebből az következik, hogy a 2100/94 rendelet 95. cikkében említett védelmi időszak tekintetében a közösségi növényfajta-oltalom jogosultja nem tilthatja meg a rendelet 13. cikkének (2) bekezdésében említett tevékenységek folytatását amiatt, hogy nem adta hozzájárulását, és így ezen tevékenységek folytatása nem minősül az említett rendelet 13. cikkének (3) bekezdése értelmében vett „jogosulatlan felhasználásnak”.
- 45 A fentiekből a jelen esetben az következik, hogy mivel az alapügy tárgyát képező, oltalom alatt álló növényfajta egyedeinek szaporítására és A. J. Martínez Sanchís részére történt eladására a 2100/94 rendelet 95. cikkében említett időszak alatt került sor, ezért ezek a tevékenységek nem minősülnek jogosulatlan felhasználásnak.
- 46 Így tehát az e növényekről szedett termés még abban az esetben sem minősíthető e rendelkezés 13. cikkének (3) bekezdése értelmében jogosulatlan felhasználással szerzettnek, ha a közösségi növényfajta-oltalom megadását követően szüretelték le. A növényfajta fajtaösszetevőinek elültetése és szaporítóanyagként nem használható termésének betakarítása ugyanis – ahogyan ez az első és a második kérdésre adott válaszból is kitűnik – nem minősül a fajtaösszetevők 2100/94 rendelet 13. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében vett előállításának vagy újbóli előállításának.
- 47 Az oltalom alatt álló növényfajta azon egyedeivel kapcsolatban, amelyeket a faiskola a közösségi növényfajta-oltalom megadása után szaporított és adott el A. J. Martínez Sanchís részére, meg kell jegyezni, hogy a növények szaporítása és eladása is ilyen jogosulatlan felhasználásnak minősíthető, mivel a 2100/94 rendelet 13. cikke (2) bekezdésének c) és d) pontja alapján az oltalom alatt álló növényfajta termésének értékesítésre felkínálásához, értékesítéséhez vagy egyéb forgalmazásához a közösségi növényfajta-oltalom jogosultjának felhatalmazása szükséges.
- 48 Ilyen feltételek mellett az oltalom alatt álló növényfajta előző pontban említett egyedeiről A. J. Martínez Sanchís által leszüretelt gyümölcsöket úgy kell tekinteni, hogy azokhoz a 2100/94 rendelet 13. cikkének (3) bekezdése értelmében egy oltalom alatt álló növényfajta fajtaösszetevőinek jogosulatlan felhasználása révén jutottak.
- 49 Ugyanakkor ez utóbbi rendelkezés alkalmazása szempontjából az is szükséges, hogy a növényfajta-oltalom jogosultja nem tudta gyakorolni a fajtaösszetevők szaporítását és eladását végző faiskolával szemben az alapügy tárgyát képező növényfajtához kapcsolódó jogait.
- 50 Minthogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozat nem tartalmaz konkrét információt a 2100/94 rendelet 13. cikk (3) bekezdésében foglalt utóbbi feltétellel kapcsolatban, a kérdést előterjesztő bíróságnak mindenképpen el kell végeznie az e tekintetben szükséges vizsgálatot.
- 51 A fenti megfontolásokra figyelemmel a harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2100/94 rendelet 13. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az oltalom alatt álló növényfajta szaporítóanyagként nem használható termése nem tekinthető olyannak, mint amelyhez e rendelkezés értelmében az adott növényfajta „fajtaösszetevőinek jogosulatlan felhasználása” útján jutottak,

amennyiben ezeket a fajtaösszetevőket az említett növényfajta-ra vonatkozó közösségi növényfajta-oltalmi bejelentés benyújtásának közzététele és az oltalom megadása közötti időszakban egy faiskola szaporította és adta el egy mezőgazdasági termelőnek. Abban az esetben, ha az oltalom megadása után az említett fajtaösszetevőket az oltalom jogosultjának hozzájárulása nélkül szaporították és értékesítették, a jogosult érvényesítheti az e rendelet 13. cikke (2) bekezdésének a) pontjában és (3) bekezdésében az említett termésekre vonatkozóan számára biztosított jogot, amennyiben nem volt megfelelő alkalma az ezen fajtaösszetevőkkel kapcsolatos jogainak gyakorlására.

A költségekről

- 52 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (hetedik tanács) a következőképpen határozott:

- 1) A közösségi növényfajta-oltalmi jogokról szóló, 1994. július 27-i 2100/94/EK tanácsi rendelet 13. cikke (2) bekezdésének a) pontját és (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az oltalom alatt álló növényfajta elültetésére és szaporítóanyagként nem használható termésének betakarítására irányuló tevékenységhez az említett növényfajta-ra vonatkozó közösségi növényfajta-oltalom jogosultjának felhatalmazása szükséges abban az esetben, ha a rendelet 13. cikkének (3) bekezdésében foglalt feltételek állnak fenn.
- 2) A 2100/94 rendelet 13. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az oltalom alatt álló növényfajta szaporítóanyagként nem használható termése nem tekinthető olyanak, mint amelyhez e rendelkezés értelmében az adott növényfajta „fajtaösszetevőinek jogosulatlan felhasználása” útján jutottak, amennyiben ezeket a fajtaösszetevőket az említett növényfajta-ra vonatkozó közösségi növényfajta-oltalmi bejelentés benyújtásának közzététele és az oltalom megadása közötti időszakban egy faiskola szaporította és adta el egy mezőgazdasági termelőnek. Abban az esetben, ha az oltalom megadása után az említett fajtaösszetevőket az oltalom jogosultjának hozzájárulása nélkül szaporították és értékesítették, a jogosult érvényesítheti az e rendelet 13. cikke (2) bekezdésének a) pontjában és (3) bekezdésében az említett termésre vonatkozóan számára biztosított jogot, amennyiben nem volt megfelelő alkalma az ezen fajtaösszetevőkkel kapcsolatos jogainak gyakorlására.

Aláírások